OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)

Món solidari - Lleida ciutat solidària

Guia didàctica per a centres educatius

Curs 2019-2020

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

Índex

1.Introducció 1

2. Objectius de la Guia 2

3. Metodologia 3

4. Contextualització 5

4.1. Què és el Desenvolupament Sostenible 4

4.2. L'Agenda de Desenvolupament Sostenible 5

4.3. Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) 6

- Els 17 ODS i l'esfera que els engloba 7
- ODS 4 "Educació de qualitat" 8
  - Preguntes freqüents 10
  - Últimes notícies 13
  - ¿Què puc fer jo? 15

5. Activitats 17

- Primària 18
- Secundària 26
- Batxillrat: "Propostes a la carta" 32

6. Avaluació 41

7. Enllaços i pàgines d'interés 42

8. Annexes 43

a. Fitxa dels ODS 43

b. Fitxes de les 5 esferes 44

c. Explicació de l'exposició d'"Els ODS: de Lleida al món" 45

1. Introducció

La ciutat de Lleida és coneguda com una ciutat emprenedora en el camp de la cooperació al desenvolupament, l'educació per la solidaritat i la diversitat cultural. El coneixement d'aquesta xarxa solidària i de les tasques que s'estan realitzant són essencials per a que la ciutadania prengui consciència de la problemàtica que s'esdevé arreu del món, com també les seves causes i conseqüències.

Per a aquesta edició, des de l'Ajuntament de Lleida es proposa tractar a l'aula el tema dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS a partir d'ara), concretament el número 4 "Educació de qualitat".

A continuació es presenta aquesta Guia Didàctica, dirigida al professorat, com a eina educativa per a implementar dins l'aula i treballar amb els i les joves les diferents temàtiques vinculades a la solidaritat i la diversitat cultural.

2. Objectius de la Guía

L'objectiu de la Guia "Món Solidari - Lleida Ciutat Solidària" és sensibilitzar i donar a conèixer la realitat en la que vivim, en clau de solidaritat. En aquesta quarta edició, l'acte pretén consolidar-se i esdevenir un treball profund i continuat en el temps, on els i les joves prenguin consciència de la realitat que els envolta.

Aquest any es centra en l'ODS 4 "Educació de qualitat".

Es reflexionarà entorn a què són els ODS, la seva importància i la seva implementació des del 2015, i en quina situació actual estem en referència a l'ODS 4.

La finalitat és que es conegui aquesta temàtica a través de la tasca que realitzen les ONGD i els i les professionals d'entitats, a través de les diferents dinàmiques i activitats plantejades en la següent Guia, atansant-nos a la realitat dels ODS.

3. Metodologia

L'Àrea de Cooperació Internacional, de la Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes, realitza la 4a edició de la Guia Didàctica "Món Solidari - Lleida Ciutat Solidària", durant aquest nou curs 2019-2020. Aquest any la temàtica versa entorn l'ODS 4 "Educació de qualitat".

La Guia es presenta com una eina orientativa dirigida al professorat, en la que es proporcionen recursos, arguments i activitats amb la finalitat de treballar amb l'alumnat els ODS mitjançant dinàmiques que afavoreixin la coneixença i incitin a valorar, pensar i concretar consciència crítica.

La Guia didàctica conté tres grans blocs:

1. La contextualització teòrica als ODS, en concret a l'ODS 4. "Educació de qualitat".
2. La proposta d'activitats formatives: tant per a primària, com per a secundària i batxillerat.
3. Altres enllaços i pàgines d'interès, i activitats proposades per altres entitats per a continuar aprofundint en el tema.

La metodologia de la guia és la següent:

- Flexible: La Guia proporciona activitats orientatives i obertes. És important que les activitats es treballin de manera prèvia i post a les activitats proposades, però amb la flexibilitat de fer-ho amb les activitats; o bé, com el centre decideixi millor d'acord amb el seu alumnat.
- Grupal: Des de l'Ajuntament de Lleida s'aposta pel treball en grup heterogeni com a eina d'aprenentatge comunitari.
- En xarxa: La Guia es recolza amb activitats fóra del centre i en col·laboració amb altres entitats, com és el Circuit dels ODS; així com proporcionant altres materials d'interès.

4. Contextualització

4.1. ¿Què és el Desenvolupament Sostenible?

El desenvolupament sostenible s'ha definit com aquell capaç de satisfer les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les futures generacions per a satisfer les seves pròpies necessitats. El desenvolupament sostenible exigeix esforços concertats per a construir un futur inclusiu, sostenible i resilient per a les persones i el planeta.

Per a aconseguir el desenvolupament sostenible és fonamental harmonitzar tres elements bàsics: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient. Aquests elements estan interrelacionats i són essencials per al benestar de les persones i les societats.

L'eradicació de la pobresa en totes les seves formes és una condició indispensable per a aconseguir el desenvolupament sostenible. A aquest fi, cal promoure el creixement econòmic sostenible, inclusiu i equitatiu, creant majors oportunitats per a tots i totes, reduint les desigualtats, millorant els nivells de vida bàsics, fomentant el desenvolupament social equitatiu i inclusiu i promovent l'ordenació integrada i sostenible dels recursos naturals i els ecosistemes.

Informació extreta de "Nacions Unides"
https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/la-agenda-de-desarrollo-sostenible/

4.2. L'Agenda de Desenvolupament Sostenible

Al setembre de 2015, a la Cimera de Desenvolupament Sostenible, es va aprovar l'Agenda 2030. Aquesta Agenda conté 17 objectius d'aplicació universal que, des de l'1 de gener de 2016, regeixen els esforços dels països per a aconseguir un món sostenible per a l'any 2030. Els ODS són hereus dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), i busquen ampliar els èxits obtinguts amb ells, així com assolir aquelles fites que no varen ser assolides.

¿En què es diferencien els ODS dels ODM?

- Els ODS tenen un abast més ampli, abordant les causes fonamentals de la pobresa i la necessitat universal d'assolir un desenvolupament a favor de totes les persones. Els ODS abasten les tres dimensions del desenvolupament sostenible: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient.
- Els nous objectius són d'aplicació universal per a tots els països Els ODM únicament estaven dirigits als països en vies de desenvolupament.

Aquests nous objectius presenten la singularitat d'instar a tots els països, independentment dels seus ingressos, a adoptar mesures per a promoure la prosperitat, al mateix temps que protegeixen el planeta. Reconeixen que la nova iniciativa per a acabar amb la pobresa ha d'anar de la mà d'estratègies que afavoreixin el creixement econòmic i abordin una sèrie de necessitats socials, entre les que cal assenyalar l'educació, la salut, la protecció social i les oportunitats laborals, a la vegada que lluiten contra el canvi climàtic i promouen la protecció del medi ambient.

A pesar que els ODS no són jurídicament obligatoris, s'espera que els governs els adoptin com a propis i estableixin marcs nacionals pel seu assoliment. Els països tenen la responsabilitat de fer el seguiment i examen dels progressos en el compliment dels objectius. S'han aconseguit millores en relació amb el compliment d'aquests, el que demostra el valor d'una agenda unificadora basada en objectius i metes. No obstant això, malgrat aquests progressos, la pobresa no ha disminuït d'igual manera per a tothom, i molt menys, s'ha erradicat

4.3 Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)[1]

Els 17 ODS de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible - aprovada pels dirigents mundials al setembre de 2015 en una cimera històrica de les Nacions Unides - van entrar en vigor oficialment l'1 de gener de 2016. Amb aquests nous objectius d'aplicació universal, en els propers 15 anys, els països intensificaran els esforços per posar fi a la pobresa en totes les seves formes, reduir la desigualtat i lluitar contra el canvi climàtic, garantint al mateix temps que ningú es quedi enrere.

Els ODS, amb una temporització prevista fins l'any 2030, es concreten amb 169 fites[2] de caràcter integrat i indivisible que abasten les esferes econòmica, social i ambiental, així com d'indicadors que avaluen l'assoliment dels objectius proposats.

Els ODS són importants perquè marquen el full de ruta pels propers anys per avançar cap al desenvolupament sostenible.

[1] Per a més informació, consultar el fulletó del PNUD (Programa de les Nacions Unides pel Desenvolupament) sobre els ODS: http://www.undp.org/content/undp/es/home/librarypage/corporate/sustainable-development-goals-booklet.html

[2] Per a trobar les 169 fites, clica als ODS que apareixen en el següent enllaç https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/

Els 17 ODS i l'esfera que els engloba

ESFERA 1: LES PERSONES

1. Posar fi a la pobresa en totes les seves formes a tot el món.
2. Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible.
3. Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom en totes les edats.
4. Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.
5. Aconseguir la igualtat entre els gèneres i l'apoderament de totes les dones i nenes.

ESFERA 2: EL PLANETA

6. Garantir la disponibilitat d'aigua i la seva ordenació sostenible i el sanejament per a tothom.
12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.
13. Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes (prenent nota dels acords celebrats en el fòrum de la Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic).
14. Conservar i utilitzar en forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible.
15. Protegir, restablir i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, efectuar una ordenació sostenible dels boscos, lluitar contra la desertificació, aturar i revertir la degradació de les terres i posar fre a la pèrdua de la diversitat biològica.

ESFERA 3: LA PROSPERITAT

7. Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom.
8. Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tothom.
9. Construir infraestructura resilient, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.
10. Reduir la desigualtat en i entre els països.
11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segures, resilients i sostenibles.

ESFERA 4: LA PAU

16. Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tots i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

ESFERA 5: LES ALIANÇES

17. Enfortir els mitjans d'execució i revitalitzar l'aliança mundial per al desenvolupament sostenible.

7

ODS 4

L'educació és la base per millorar la nostra vida i el desenvolupament sostenible. A més de millorar la qualitat de vida de les persones, l'accés a l'educació inclusiva i equitativa pot ajudar proveir la població local amb les eines necessàries per desenvolupar solucions innovadores als problemes més grans del món.
En l'actualitat, més de 265 milions de nens i nenes no estan escolaritzats i el 22% d'aquests estan en edat d'assistir a l'escola primària. Així mateix, els nens que assisteixen a l'escola no tenen els coneixements bàsics de lectura i aritmètica. En l'última dècada, s'han produït importants avenços amb relació a la millora del seu accés a tots els nivells i amb l'augment en les taxes d'escolarització, sobretot, en el cas de les dones i les nenes. També s'ha millorat en gran mesura el nivell mínim d'alfabetització. No obstant això, cal redoblar els esforços per aconseguir majors avanços per assolir els objectius de l'educació universal.

Per exemple, el món ha aconseguit la igualtat entre nens i nenes en l'educació primària, però pocs països han aconseguit els seus objectius en tots els nivells educatisus. Les raons de la manca d'una educació de qualitat són l'escassetat de professors capacitats i les males condicions de les escoles de moltes zones del món i les qüestions d'equitat relacionades amb les oportunitats que tenen nens i nenes de zones rurals. Perquè es brindi educació de qualitat als infants de famílies empobrides, es necessita invertir en beques educatives, tallers de formació per a docents, construcció d'escoles i una millora de l'accés a l'aigua i electricitat a les escoles [3].

[3] Informació extreta de "Nacions Unides" https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education/

Fotografia extreta de https://elpais.com/ccaa/2013/06/19/catalunya/1371672225_921603.html

Fotografia extreta de https://conexionmas.com/2019/10/02/las-ciudades-proponen-una-revolucion-educativa-con-inclusion-y-equidad/

Fotografia extreta de https://www.manosunidas.org/noticia/sin-educacion-la-mujer-no-tiene-voz-la-sociedad-formacion-para-mujeres-india

PREGUNTES FREQÜENTS

¿Cóm s'aplicaran els ODS i, en concret, l'ODS 4? [4]

Mitjançant l'Agenda d'Acció Addis Abeba, que va ser el resultat de la Tercera Conferència Internacional sobre el Finançament per al Desenvolupament, preveu polítiques i mesures concretes per a recolzar l'aplicació de la nova agenda. L'acompliment i l'èxit de l'agenda es basaran en les polítiques, plans i programes de desenvolupament sostenible dels països i estaran dirigits per aquests. Els ODS actuaran com una brúixola a l'hora d'harmonitzar els plans nacionals amb els compromisos mundials dels països.

[4] Informació extreta de "Nacions Unides"
http://www.undp.org/content/undp/es/home/sustainable-development-goals/goal-16-peace-justice-and-strong-institutions.html

Alguns d'aquests plans per a l'acompliment de l'ODS 4 són [5]:

4.1 D'aquí a 2030, assegurar que **totes les nenes i tots els nens acabin l'ensenyament primari i secundàri**, que ha de ser gratuït, equitatiu i de qualitat i produir resultats d'aprenentatge pertinents i efectius.

4.2 D'aquí a 2030, assegurar que **totes les nenes i tots els nens tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament** en la primera infància i educació preescolar de qualitat, per tal que estiguin preparats per a l'ensenyament primari.

4.3 D'aquí a 2030, assegurar **l'accés igualitari de tots els homes i les dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat**, inclosa l'ensenyament universitari.

4.4 D'aquí a 2030, **augmentar** considerablement **el nombre de persones joves i adultes que tenen les competències necessàries**, en particular tècniques i professionals, per accedir a l'ocupació, el treball decent i l'emprenedoria.

4.5 D'aquí a 2030, **eliminar les disparitats de gènere en l'educació i assegurar l'accés igualitari a tots els nivells de l'ensenyament** i la formació professional per a les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els nens i nenes en situacions de vulnerabilitat.

4.6 D'aquí a 2030, assegurar que **tots els i les joves** i una proporció considerable de les **persones adultes**, tant homes com dones, **estiguin alfabetitzats** i tinguin nocions elementals d'aritmètica.

4.7 D'aquí a 2030, assegurar que **tots els i les alumnes adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible**, entre altres coses mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i els estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.

4.8 Construir i adequar **instal·lacions educatives que tinguin en compte les necessitats dels nens i les nenes**, de les persones amb varietat funcional i les diferències de gènere, i que ofereixin entorns d'aprenentatge segurs, no violents, inclusius i eficaços per a tots i totes.

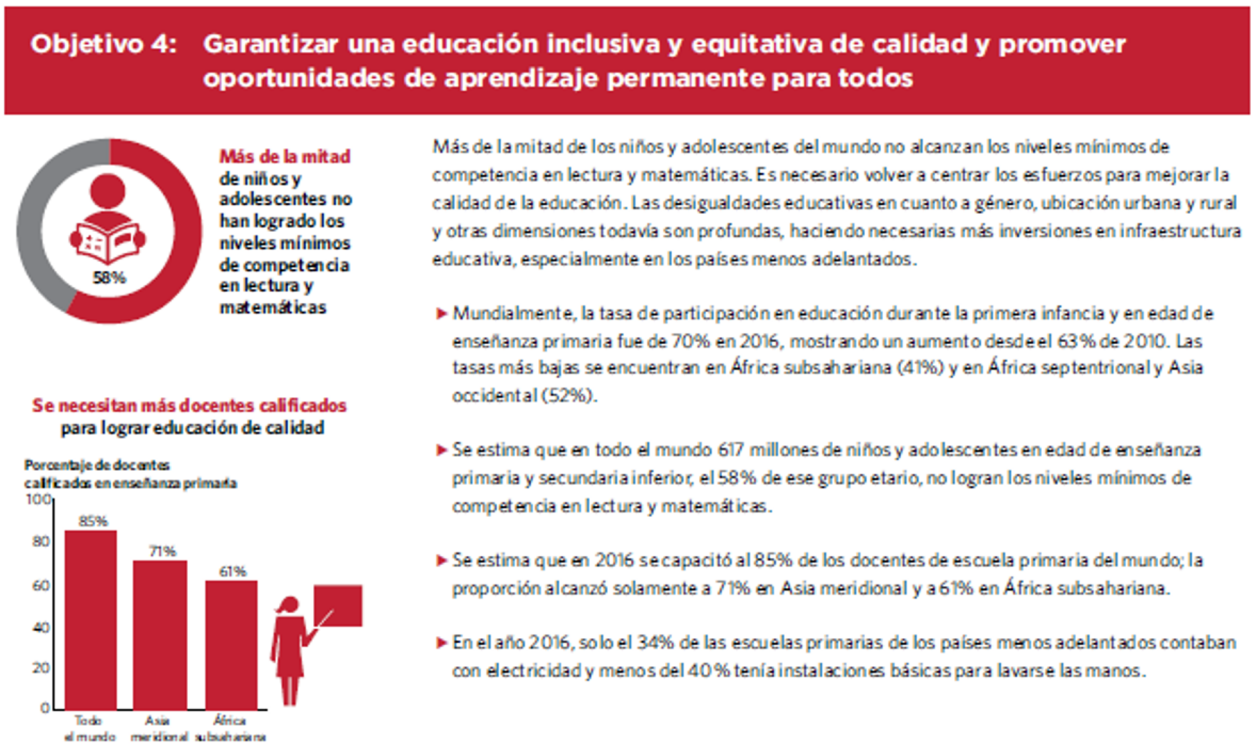
4.9 D'aquí a 2020, **augmentar considerablement a nivell mundial el nombre de beques disponibles** per als països en desenvolupament, en particular els països menys avançats, els petits Estats insulars en desenvolupament i els països africans, a fi que els seus estudiants puguin matricular en programes d'ensenyament superior, inclosos programes de formació professional i programes tècnics, científics, d'enginyeria i de tecnologia de la informació i les comunicacions, de països desenvolupats i altres països en desenvolupament.

4.10 D'aquí a 2030, **augmentar considerablement l'oferta de docents qualificats**, fins i tot mitjançant la cooperació internacional per a la formació de docents en els països en desenvolupament, especialment els països menys avançats i els petits estats insulars en desenvolupament.

¿Cóm es supervisaran el conjunt dels ODS?

Els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), materialitzats en 169 fites, es supervisaran a nivell mundial mitjançant un conjunt d'indicadors mundials. El marc d'indicadors mundials serà elaborat pel Grup Interinstitucional i d'Experts/es sobre els Indicadors dels ODS.
Els governs també elaboraran els seus propis indicadors nacionals per a col·laborar en el procés de seguiment dels progressos aconseguits en el compliment dels objectius i les fites.
Els i les caps d'estadística dels Estats Membres estan treballant en la definició de les metes a fi que hi hagi dos indicadors per cada. Hi haurà aproximadament 300 indicadors per a totes les fites. No obstant, en el cas de les metes que abasten qüestions transversals, es podria reduir el nombre d'indicadors.
Els processos de seguiment i examen es basaran en l'informe anual sobre els progressos en el compliment dels ODS que elaborarà el/la Secretari/a General.
Les reunions anuals del Fòrum Polític d'Alt Nivell sobre el Desenvolupament Sostenible exerciran un paper fonamental a l'hora d'examinar els progressos aconseguits en el compliment dels
ODS a nivell mundial.
Es supervisaran i examinaran els mitjans d'aplicació dels ODS, tal com s'indica a l'Agenda d'Acció d'Addis Abeba, el document final de la Tercera Conferència Internacional sobre el Finançament pel Desenvolupament, per a garantir que es mobilitzin de forma efectiva els recursos financers en suport de la nova agenda de desenvolupament sostenible.

¿Quina és la situació actual? [6]

[6] Informació extreta de "Informe de los ODS 2018. Naciones Unidas https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2018/TheSustainableDevelopmentGoalsReport2018-ES.pdf[5]

Últimes notícies [7]

deixem amb algunes de les últimes notícies que es poden trobar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Podeu llegir-les a classe i fomentar el debat, crear un espai de reflexió o submergir-vos en una nova recerca.

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible

El 25 de setembre de 2015 l'Assemblea General de Nacions Unides va aprovar la resolució "Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible", [...]. Amb 17 objectius (coneguts com a ODS) i 169 fites a assolir[...] l'any 2030.
Les temàtiques que aborden van des de la pobresa, la fam, la pau, la salut, l'educació, les desigualtats, la inclusió, la
prosperitat econòmica, la protecció del planeta, la lluita contra el canvi climàtic, les ciutats i els territoris, l'energia, el consum i la producció sostenibles i la governança.

Font d'informació:
Desenvolupament rural http://www.desenvolupamentrural.cat/es/noticias/l-agenda-2030-per-al-desenvolupament-sostenible

Núm. 21. Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible va ser aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 25 de setembre del 2015 - mitjançant la resolució 'Transforming our world: the Agenda for Sustainable Development' - amb l'objectiu d'estimular l'acció en 5 esferes d'importància crítica: les persones, el planeta, la prosperitat, la pau i els partenariats. Aquesta publicació conté la traducció al català d'aquesta resolució; i la podeu trobar en aquest QR.

FONT: Departament de Territori i Sostenibilitat.
http://cads.gencat.cat/ca/detalls/detallpublicacio/Num.-21.-Transformar-el-nostre-mon-LAgenda-2030-per-al-desenvolupament-sostenible

[7] Informació extreta de "Nacions Unides. Notícies" https://news.un.org/es/

Més de la meitat de l'ajuda a l'educació del G7 [8] es destina a la consecució de la igualtat de gènere (by Campanya Mundial Educació). 7 agost 2019

Com a part del tema de la desigualtat de la Presidència del G-7 d'aquest any, hem realitzat un desglossament de l'ajuda dels donants del G7 a l'educació per demostrar que el 55% es destina a la consecució de la igualtat de gènere. França, que ocupa la presidència del G7, ocupa el segon lloc en termes del percentatge més elevat (76%) després del Canadà (92%) [...]. La programació ha de centrar la seva atenció en la pregunta clau de com transformar projectes interessants i innovadors en polítiques nacionals. [...].

L'Informe realitza una anàlisi per alimentar la seva crida a enfortir la planificació del sector d'educació amb perspectiva de gènere. Analitzem els 20 països amb les majors bretxes de gènere en l'educació per veure quines polítiques sobre igualtat de gènere prioritzaven en els seus plans.La nostra anàlisi va trobar que les transferències d'efectiu i en espècie són la política més generalitzada, implementant-se en tres de cada quatre plans. La reforma curricular i dels llibres de text, la participació de les nenes en els programes de ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques, i l'accés segur a les escoles són les menys comuns, en figurar en només un de cada cinc plans nacionals. Els plans d'Angola, República Centreafricana, Djibuti i Mauritània van fer escasses referències a les desigualtats de gènere en l'educació, però els de Níger, Guinea i Somàlia tenen sòlides fulls de ruta per al canvi.Podeu veure tots els nostres missatges clau de l'Informe de Gènere GEM d'avui aquí i unir-se a la conversa amb #DontIgnoreHer.Font: https://educacionmundialblog.wordpress.com/

FONT: Campaña Mundial por la Educación https://cme-espana.org/blog/mas-de-la-mitad-de-la-ayuda-a-la-educacion-del-g7-se-destina-a-la-consecucion-de-la-igualdad-de-genero

[8] El G-7 es va crear el 1975 com a fòrum informal on es donaven cita els líders dels principals països industrialitzats del món. Complementa la comesa del G-20 [...] per a una coordinació econòmica permanent a escala global .La cimera congrega dirigents de la Unió Europea (UE) i dels següents països: Canadà, França, Alemanya, Itàlia, Japó, Regne Unit i EEUU.Té capacitat per determinar l'agenda internacional,ja que les decisions adoptades per aquestes grans potències econòmiques exerceixen un impacte real.[...]. Per tant, tot i que les decisions adoptades en el G7 no són jurídicament vinculants, la seva influència a nivell polític és molt considerable.

El món no arribarà el 2030 els seus compromisos amb l'educació
(by Campanya Mundial Educació) - 7 agost 2019

Mans Antoninis, Director de l'Informe de Seguiment de l'Educació en el Món, i Silvia Montoya, Directora de l'Institut d'Estadística de la UNESCO.
De no canviar l'estatus quo, el món no arribarà al seu objectiu d'una educació de qualitat per a tothom pel 2030, segons les nostres primeres projeccions sobre el progrés cap a l'ODS 4. Estem gairebé a un terç del camí a 2030 i la generació que hauria d'acabar l'educació secundària abans de la data límit s'està obrint camí en les aules de les escoles primàries del món. No obstant això, si les tendències actuals continuen, al 2030, quan se suposa que tots els nens i nenes estaran a l'escola, un de cada sis d'aquells de 6 a 17 anys seguirà exclòs. Així mateix, molts infants encara abandonen l'escola: per 2030, només sis de cada deu joves completaran l'educació secundària. Si no accelerar el progrés significativament, hi ha un risc real que el món no compleixi amb les seves promeses educatives.

FONT: Campanya Mundial por la Educación https://cme-espana.org/blog/el-mundo-no-alcanzara-en-2030-sus-compromisos-con-la-educacion/

Per a més informació actualitzada: https://cme-espana.org/informate/noticias/

- **PROMOCIONA ELS ODS.** Descarrega't els materials de difusió ODS d'aquesta web http://www.nu.org.bo/objetivos-de-desarrollo-sostenible-ods/
- **INFORMA'T I PARTICIPA** a les activitats dels ODS que tinguin lloc a la teva ciutat. Tu també pots participar en tallers, cinefòrum i debats.
- **MOBILITZA'T.** El 17 d'octubre, Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa, uneix-te als milions de persones a tot el món que es posen dempeus contra la pobresa. El 16 de novembre, Dia Internacional de la Tolerància, participa al circuit solidari de "Món Solidari - Lleida Ciutat Solidària", que organitza l'Ajuntament de Lleida.
- **ACTUA.** Escriu cartes als mitjans de comunicació i/o als teus representants i pregunta'ls què estan fent en matèria de solidaritat i/o cooperació i quins són els compromisos que han adquirit respecte als ODS. Exigeix que es compleixin. Recolza processos que millorin la participació dels i les ciutadans/es en les institucions públiques.
- CUIDA EL MEDI AMBIENT. Aposta per un consum responsable d'energia i aigua. I recorda't de reciclar i utilitzar sempre que sigui possible el transport públic i mitjans no contaminants com la bici.
- PROMOU UN CONSUM RESPONSABLE. Informa't sobre iniciatives com l'agricultura ecològica, les cooperatives de consum conscient o el comerç just.
- ALÇA LA TEVA VEU. Si viatges a un país en vies de desenvolupament o si participes en alguna acció de voluntariat en relació amb els ODS, explica la teva història.
- EL TEU VOT COMPTA. Si ets major d'edat, quan es celebrin eleccions compara les propostes que es recullen als programes electorals dels partits polítics i mira que es treballi pel creixement econòmic sostenible, inclusiu i equitatiu, creant majors oportunitats per a tots i totes, reduint les desigualtats, millorant els nivells de vida bàsics, fomentant el desenvolupament social equitatiu i inclusiu i promovent l'ordenació integrada i sostenible dels recursos naturals i els ecosistemes.

Els responsables del compliment d'aquests ODS són múltiples: Estats, Organismes Internacionals, institucions públiques, etc. La societat civil esdevé també figura clau, important per a pressionar i aconseguir una profunda reflexió de cóm s'han assolit i de cóm s'estan replantejant els ODS pels propers 15 anys.

¡¡TU HI TENS MOLT A DIR!!

Si encara vols més...¡dirigeix-te a "La Guia de los vagos para salvar el mundo"!, de les Nacions Unides.
https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/takeaction/

5. ACTIVITATS

A continuació us oferim un conjunt d'activitats Vivencials, en les que podeu participar o bé organitzar vosaltres mateixos en els vostres centres, d'acord amb l'edat de l'alumnat.

PRIMÀRIA

A continuació es proposen diverses dinàmiques per a treballar el tema a primària, especialment als i les joves de 6è de primària;

1.¿Què és això dels ODS?

Proposta per al primer trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de 6è de primària de totes les escoles de Lleida.
Lloc: CEIPS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Iniciar-se en el coneixement dels ODS, especialment l'ODS 4.

Recursos:
- Aula
- Taules i cadires
- Pissarra i guix
- Fitxa dels 17 ODS (veure annex a)
- Fitxes de les 5 esferes (veure annex b)
- Pc, projector, pantalla, altaveus.
- Internet i els curts.

Descripció:

Iniciarem el taller amb el visionat d'un curt introductori, amb el que l'alumnat pot iniciar-se en el coneixement sobre els ODS i tenir una visió general d'aquests.

El curt proposat és "Los Objetivos de Desarrollo Sostenible – qué son y cómo alcanzarlos" https://www.youtube.com/watch?v=MCKH5xk8X-g.

Tanmateix podeu escollir entre els diferents curtmetratges penjats a Internet en referència als ODS: https://www.youtube.com/results?search_query=que+son+els+ODS.

A l'acabar el curtmetratge, el o la professor/a divideix el grup classe en subgrups de 4-5 alumnes, i els hi proporcioni, a cada grup, els 17 objectius retallats com també 5 folis, un amb cada esfera. Cal que en un temps aproximat de 15-20 minuts cada subgrup col·loqui els objectius dins l'esfera en la que creu que en forma part. Finalment, es posarà en comú els resultat de cada subgrup i el o la professora ajudarà a redistribuir els ODS si es necessari. Cal acompanyar aquesta dinàmica amb notes explicatives que aclareixin i facin de guia a l'alumnat.

Una altra versió de la dinàmica seria dividir el grup classe en 5 subgrups, i proporcionar-los-hi una esfera a cadascun d'ells. Tenint en mà els 17 ODS cal que col·loquin a la seva esfera només aquells que en formin part.

Concloiem la sessió demanant als i les joves que durant aquesta setmana reflexionin i busquin material sobre temes de pau, justícia i institucions sòlides, per tal de reprendre el tema en sessions posteriors.

Si es disposa de més dies, o es vol profunditzar en el coneixement dels ODS mitjançant dinàmiques participatives, es pot recórrer al material de l'ONGD VOLS, activitats de 5é i 6é de primària. Com també als curtmetratges sobre les esferes, els quals són concisos i molt aclaridors. Aquests són:

Esfera 1: https://www.youtube.com/watch?v=QxjAsxRPFZs
Esfera 2: https://www.youtube.com/watch?v=3KIaluQT3Kc
Esfera 3: https://www.youtube.com/watch?v=WGbWDWWZbjY
Esfera 4: https://www.youtube.com/watch?v=pii0Eq1lUTE
Esfera 5: https://www.youtube.com/watch?v=NC9BWeQqfSM

2. Exposició dels ODS

Durant el curs escolar 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de 6è de primària de totes les escoles de Lleida.
Lloc: CEIPS participants (A demanda del CEIP)
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:

- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Donar a conèixer el treball que les diferents Organitzacions No Governamentals de Desenvolupament Sostenible (ONGDS) de Lleida porten a terme sobre els ODS.

Recursos:

- Professorat
- Alumnat
- Exposició ODS
- Explicació de l'exposició: "OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS) – DE LLEIDA AL MÓN" (veure annex c)

Descripció:

L'activitat es dur a terme als CEIPS interessats, prèvia demanda de muntatge de l'exposició al Departament de Cooperació (cooperacio@paeria.cat o 973700457).

En aquesta exposició els i les joves coneixeran els projectes que, tant l'Ajuntament de Lleida com les diferents ONGD de Lleida, duen a terme a diferents països dels sud.
Aquesta pot ser visitada de forma lliure pel professorat i l'alumnat, com també hi ha la possibilitat d'esdevenir una activitat guiada per part de l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació de l'Ajuntament de Lleida.

3. Llibre solidari - Mercadet d'intercanvi

Proposta per al primer trimestre del curs 2019-2020. Del 4 a l'13 de novembre de 2019.; dins l'activitat "Circuit Solidari"
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de 6è de primària de totes les escoles de Lleida.
Lloc: CEIPS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 45 minuts

Objectiu:
- Compartir cultura amb un missatge de solidaritat.

Recursos:
- Professorat i alumnat
- Llibre
- Retolador
- Aula, taules i cadires

Descripció:
Reprenent la proposta de buscar informació sobre l'ODS, especialment l'ODS4, s'inicia el debat sobre el tema a l'aula. Es demana que pensin en el recull que han fet durant aquesta setmana, què és per ells/es l'educació. A continuació poden compartir amb la resta de companys/es de classe, ja sigui via oral com via escrita, el seu missatge entorn l'educació. Finalment, escriuran aquell missatge al llibre que donaran al Mercadet de l'intercanvi. El/la professor/a recollirà els llibres en una caixa i la setmana del 11 al 13 de novembre el personal tècnic de la Regidoria els recollirà a l'escola.

Cal que el professorat revisi que els llibres estiguin en bon estat i siguin adequats a l'edat i motivadors (evitant llibres inadequats per motius diversos).

4. Ciurcuit Solidari

Divendres 15 de novembre de 2019
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida Amb la col·laboració de diverses ONGD. Implementa: Equip tècnic de l'Àrea de Cooepració i ONGD participants
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de 6è de primària de totes les escoles de Lleida.
Lloc: Plaça Sant Joan. Lleida
Nº participants: Grup classe dividit en subgrups de 8 a 15 persones.
Temps: 130 hora

Objectiu:

- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Donar a conèixer el treball que les diferents Organitzacions No Governamentals (ONG) de Lleida en matèria d'ODS, especialment en el camp educatiu.

Recursos:

- Llibre d'intercanvi (recollit amb anterioritat).
- Mapa de la gimcana
- Alumnat
- Infraestructura i material del circuit
- ONGD participants

Descripció:

L'activitat es durà a terme divendres 15 de novembre de 2019 (sent el 16 de novembre el Dia Internacional de la Tolerància), durant tot el dia.

Circuit Solidari. Dirigit a les escoles, s'establiran tres torns:

- de 9:30h a 11h (a les 11h s'oferirà galetes amb xocolata per esmorzar)
- d'11h a 12.30h (a les 11h s'oferirà galetes amb xocolata per esmorzar)
- de 15.30h a 16:30h (a les 16:30h s'oferirà galetes amb xocolata per berenar)

En grups de 10-12 alumnes, 3 grups per classe, (amb un total de tres escoles per torn, és a dir, 9 grups alhora) s'iniciarà el Circuit Solidari vivencial amb les diferents entitats vinculades a l'ODS 4: "Educació de qualitat".

La diada obrirà amb la presentació de l'acte i l'explicació de la dinàmica del Circuit. Seguidament cada grup començarà el circuit per una paradeta d'ONGD, i anirà passant per la resta de paradetes, d'entre les quals hi ha el visionat d'un curmetratge als baixos de la Plaça Sant Joan i una exposició, a concretar, al pati de la Paeria.

Finalment, l'ideal seria la valoració del Circuit de manera conjunta amb els diferents grups dels torns però, per tal de ser més pràctics, cada grup passarà per l'última paradeta, de la Regidoria, on es posaran en comú les conclusions del Circuit. Aquestes conclusions s'escriuran en un mural, ja sigui amb el suport d'una fitxa trencaclosques com a post-its o altres, creant un mural conjunt. Finalitzarem l'espai del Circuit amb una fotografia grupal.

Les ONG que col·laboren enguany en el circuit solidari són aproximadament 6 entitats que treballen per l'Educació. Cadascuna donarà a conèixer el treball que fa vers l'ODS 4.

*Si esteu interessats/es en participar amb la vostra escola, o rebre més informació sobre l'activitat, fiqueu-vos en contacte amb: cooperacio@paeria.cat o al telèfon 973700457 *

5. Cinefòrum per l'Educació

Proposta per al segon trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de primària de totes les escoles de Lleida.
Lloc: CEIPS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, enrelació a una educació de qualitat.

Recursos:
- Recullde curts
- Pc, projector i altaveus.
- Aula i cadires.
- Alumnat i professorat.

Descripció:
L'activitat és el visionat d'un Cinefòrum per l'Educació de Qualitat, a partir de diferents curtmetratges. Els curts proposats, adequats als i les joves de primària, són el següents:

CICLE INICIAL

- "CAILLOU VA AL COLEGIO". 7'05 min.
https://www.youtube.com/watch?v=V800mkdX5Ao
Aquesta història d'en Caillou posa de manifest la il·lusió dels infants per anar a l'escola. Al protagonista li sembla que anar a l'escola és cosa de grans, i ell vol créixer. En Caillou pensa, innocentment, que aprendrà a llegir i escriure en un sol dia. En canvi, coneixerà nous espais i activitats: la classe, el gimnàs, el pati... I aprendrà que l'escola està regulada per normes sobre el que es pot i no es pot fer en cada lloc i moment. El curt presenta l'escola
com un espai on es formalitzen les relacions i les activitats de manera més estricta que en l'àmbit familiar. Al llarg de la història no apareix cap mestre ni mestra: qui exerceix de guia és la Sara, l'amiga gran d'en Caillou.

- "UNA LLIÇO ENNUBOLADA". 157 min.
https://www.youtube.com/watch?v=Zg5ktnl4EBY
Un avi ensenya al seu nét a fer núvols bufant a través d'un cercle de metall. Al nen li costa. Amb l'esforç, li cau el motlle i s'abonyega. Passat el disgust inicial, el nen i l'avi s'adonen que així poden fer els núvols amb formes molt més variades.

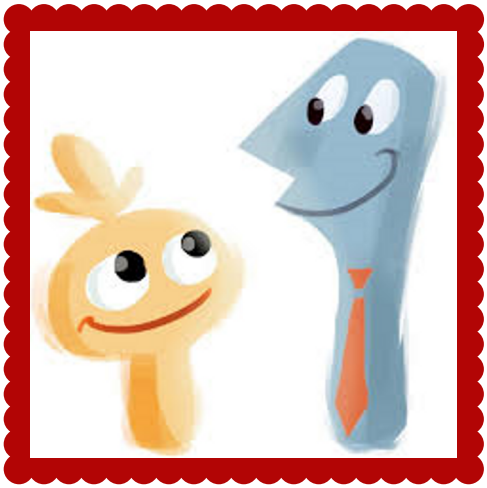
CICLE MITJÀ

- "EL PRIMER VOL". 7'10 MIN.
https://www.youtube.com/watch?v=qx389F4hEgA
El curt posa l'accent en la innocència i l'espontaneïtat infantil que les persones adultes perden amb els anys. La figura de l'home, d'aspecte gris i actitud rutinària, contrasta amb l'alegria i les ganes de comunicació del petit ocellet. L'afectivitat que sorgeix fa possible fins i tot que dos personatges de dues espècies diferents s'entenguin i un home pugui ensenyar a volar a un ocell. És important ressaltar com l'afecte és la clau perquè la cria d'ocell confiï en les seves aptituds i les desplegui. El protagonista del curt no pot volar, però sí desenvolupar les facultats que l'ocellet té per fer-ho. És interessant la conclusió final: haver ajudat a la cria d'ocell ensenya a l'home a volar metafòricament, a retrobar l'infant que porta dins. L'educació és una relació d'anada i tornada.

- "LA LLUNA". 6'19 min.
https://www.youtube.com/watch?v=vfzx5wO9b18
Un nen acompanya al seu pare i al seu avi a la feina, que consisteix a pujar a la lluna des d'una barca i escombrar els estels que hi cauen. El nen haurà de decidir entre el mètode del pare i el de l'avi, o bé fer-se'n un de propi.

CICLE SUPERIOR

- "ALIKE". 8'01 min.
https://www.youtube.com/watch?v=kQjtK32mGJQ
En una vida atrafegada i rutinària, COPY és un pare que intenta ensenyar el camí correcte al seu fill PASTE. Però...¿què és lo correcte? Un curtmetratge que mostra el valor de ser un/a mateix/a i la importància de mantenir la motivació per a continuar aprenent de la vida; en un món plegat de gent indiferent que perd la seva identitat, absorbit pel sistema, la rutina o el ritme que ens marca la societat.

6. Jocs educatius d'arreu del món

Propoposta pel tercer trimestre del curs 2019-2020 (1 d'abril de 2020- Dia Mundial de l'Educació)
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de primària de totes les escoles de Lleida.
Lloc: CEIPS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.
- Treballar la interculturalitat com a eina educativa.

Recursos:
- Espai àmpli
- Professorat i alumnat
-Material esportiu: cordes, pilotes, etc.

Descripció:
Es tracta de realitzar jocs i dinàmiques d'arreu del món per tal de conèixer les costums educatives i de lleure d'altres llocs del món.

Aquesta dinàmica es pot realitzar a l'assignatura d'educació física i acompanyada amb un mapa mundi on, setmanalment, els i les alumnes recorrin, mitjançant el joc, un continent.

Els jocs i dinàmqiues els podeu trobar als següents enllaços;
1. http://www.xtec.cat/~scapella/solidar/j.htm
2. http://www.joves.org/juegos/jocs.html
3. http://www.xtec.cat/~fmarti58/reciclajoc/reciclajoc.htm

GAME 25

SECUNDÀRIA

A continuació es proposen diverses dinàmiques per a treballar el tema a secundària, especialment a 2on d'ESO;

1.¿Què és això dels ODS?

Proposta per al primer trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de secundària de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Iniciar-se en el coneixement dels ODS, especialment l'ODS 4.

Recursos:
- Aula
- Taules i cadires
- Pissarra i guix
- Fitxa dels 17 ODS (veure annex a)
- Fitxes de les 5 esferes (veure annex b)
- Pc, projector, pantalla, altaveus.
- Internet i els curts.

Descripció:
Iniciarem el taller amb el visionat del curt "Los Objetivos de Desarrollo Sostenible – qué son y cómo alcanzarlos" https://www.youtube.com/watch?v=MCKH5xk8X-g.

Tanmateix podeu escollir entre els diferents curtmetratges penjats a Internet en referència als ODS: https://www.youtube.com/results?search_query=que+son+els+ODS.

A l'acabar el curtmetratge, el o la professor/a divideix el grup classe en subgrups de 4-5 alumnes, i els hi proporcioni, a cada grup, els 17 objectius retallats com també 5 folis, un amb cada esfera. Cal que en un temps aproximat de 15-20 minuts cada subgrup col·loqui els objectius dins l'esfera en la que creu que en forma part. Finalment, es posarà en comú els resultat de cada subgrup i el o la professora ajudarà a redistribuir els ODS si es necessari.
Cal acompanyar aquesta dinàmica amb notes explicatives que aclareixin i facin de guia a l'alumnat.

Una altra versió de la dinàmica seria dividir el grup classe en 5 subgrups, i proporcionar-los-hi una esfera a cadascun d'ells. Tenint en mà els 17 ODS cal que col·loquin a la seva esfera només aquells que en formin part.
Concloiem la sessió demanant als i les joves que durant aquesta setmana reflexionin i busquin material sobre temes de pau, justícia i institucions sòlids, per tal de reprendre el tema en sessions posteriors.
Si es disposa de més dies, o es vol profunditzar en el coneixement dels ODS mitjançant dinàmiques participatives, es pot recórrer al material de l'ONGD VOLS, activitat de 5é i 6é de primària. Com també als curtmetratges sobre les esferes, els quals són concisos i molt aclaridors.

Aquests són:
Esfera 1: https://www.youtube.com/watch?v=QxjAsxRPFZs
Esfera 2: https://www.youtube.com/watch?v=3KIaluQT3Kc
Esfera 3: https://www.youtube.com/watch?v=WGbWDWWZbjY
Esfera 4: https://www.youtube.com/watch?v=pii0Eq1lUTE
Esfera 5: https://www.youtube.com/watch?v=NC9BWeQqfSM

2. Exposició dels ODS

Durant el curs escolar 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de secundària de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants (A demanda de l'INS)
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Conèixer el treball que les diferents ONGD de Lleida porten a terme sobre els ODS.

Recursos:
- Professorat
- Alumnat
- Exposició ODS
- Explicació de l'exposició: "OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS) - DE LLEIDA AL MÓN" (veure annex c)

Descripció:
L'activitat es dur a terme als INS interessats, prèvia demanda de muntatge de l'exposició al Departament de Cooperació (cooperacio@paeria.cat o 973700457).

En aquesta exposició els i les joves coneixeran els projectes que, tant l'Ajuntament de Lleida com les diferents ONGD de Lleida, duen a terme a diferents països dels sud.
Aquesta pot ser visitada de forma lliure pel professorat i l'alumnat, com també hi ha la possibilitat de esdevenir una activitat guiada per part de l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació de l'Ajuntament de Lleida.

3. Cinefòrum per l'Educació

Proposta per al primer trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de secundària de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectius:

- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a una Educació de qualitat.

Recursos:

- Recull de curts
. Pc, projector i altaveus.
- Aula, cadires.
- Alumnat i professorat.

Descripció:

L'activitat és el visionat d'un Cinefòrum per l'Educació de qualitat. Podeu extreure pel·lícules entorn aquesta temàtica en el següent enllaç;

http://www.cinemaperaestudiants.cat/cat/pelicules-arxiu/

Una possible proposta, adequada als i les joves d'ESO, és;

- "CAMÍ A L'ESCOLA". *1:17 hora*

Una pel·lícula documental que explica la història real i extraordinària de quatre nens i nenes, herois i heroines quotidians/es - Jackson, Carlitos, Zahira i Samuel-, que han d'enfrontar-se diàriament amb una multitud d'adversitats i perills per arribar a escola.

- "BINTA I LA GRAN IDEA". 32'47 min.

Curtmetratge de la pel·lícula coral 'En el mundo a cada rato' (2007) que narra la història de Binta i el seu pare, un humil pescador que, preocupat pel progrés de la humanitat, està entestat a dur a terme una cosa que se li ha passat.

Un cop acabada la pel·lícula, s'inicia el debat.

4. Teatre Solidari - Obra POLS

Proposta pel dimecres 25 de març o dimecres 1 d'abril de 2020 Dia Mundial de l'Educació
Organitza:Aula Municipal de Teatre i Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de 2on d'ESO de tots els INS de Lleida, prèvia reserva a la Regidoria.
Lloc: INS participants
Nº participants: Grup classe
Temps: 130 hora

Objectiu:

- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.

Recursos:

- Reserva a l'Àrea de Cooperació, al telèfon 973 700 457
- Alumnat
- Professorat

Descripció:

L'activitat és el visionat d'una obra de teatre el matí dels dies dimecres 25 de març o dimecres 13 d'abril, en torn de 10h o de 12h al Teatre de l'Escorxador, prèvia reserva a la Regidoria.
Aquesta obra tractarà els ODS en el seu conjunt, d'una manera amena, fàcil, divertida i entenedora entre els mateixos/es adolescents.

Si esteu interessats/es en participar amb el vostre institut, o rebre més informació sobre l'activitat, fiqueu-vos en contacte amb: cooperacio@paeria.cat o al telèfon 973700457

5. Educadinàmica

Proposta per al tercer trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de secundària dels INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.

Recursos:
- Estris motivadors (petites joguines), dolços (xuxeries, galetes, etc.), adhesius, bolígrafs, altres.
- Alumnes i professorat.
- Aula, taules i cadires.
- Pissarra.

Descripció:
El professor/a prèviament ha reunit una quantitat suficient d'estris/dolços/adhesius bolígrafs, etc. Quan els i les alumnes entrin a l'aula, es distribueix inequitativament els estris/dolços/adhesius/bolígrafs/etc. Alguns alumnes tindran molt, mentre d'altres tindran poc o res. La persona dinamitzadora conserva la majoria d'estris/dolços/adhesius/bolígrafs, etc. Una vegada que tots els i les alumnes s'hagin assegut, la persona dinamitzadora pregunta: "¿De què parlem quan ens referim a rebre una educació de qualitat?". Anima als estudiants a debatre això com a equip. És important que expressin com se senten respecte a la quantitats repartides. Expliqueu, per exemple, que vostè s'ha quedat amb la major part perquè és el de més edat. Pregunti si pensa que això és just i si vostè hauria de redistribuir els estris/dolços/adhesius/bolígrafs, etc. en base a això. Introduïu la idea de l'educació de qualitat i la seva base, com el tema d'aquesta lliçó.

Una altra versió, és (i la que es proposa):
El professor/a prèviament ha reunit una quantitat suficient de fulls/bolígrafs/llapisos/gomes/guixos, i redistribuït de manera inequitativa entre les taules que ocupen els i les joves de l'aula (encara no presents a l'aula). Quan els i les alumnes entrin a l'aula, el o la professora informa que avui no es necessari que facin ús del seu material perquè ell/a els hi ha proporcionat damunt de la seva taula (assegurar-se de deixar les motxilles apartades, on no puguin recórrer al seu material). Inicien la classe. Durant aquesta es demana la participació dels i les joves, ja sigui fent apunts o sortint a la pissarra. Aquella persona que no disposi de material, no se li proporcionarà i d'alguna manera, quedarà exclosa de la dinàmica normal de la classe, cosa de la que haurà de ser informat/ada pel professor/a.
El o la professor/a cal que es dediqui a observar la classe i les seves reaccions individuals, així com també els rols que n'apareixen (el que es queixa agressivament, el que ho fa passivament, assertivament, el o la que no diu res, el o la defensora del poble, etc.)
Un cop que els joves se'n adonin de la dinàmica del o la professora (10 o 15 minuts màxim), s'entra en debat amb, per exemple, les següents preguntes: - "¿Cóm us heu sentit?; ¿De què parlem quan ens referim a rebre una educació de qualitat?; ¿Què voldríeu haver fet?; ¿Quina podria haver estat la solució?; ¿Podeu imaginar això a nivell mundial?; ¿Què hi podem fer?", etc.
Es treuen conclusions grupals.

BATXILLERAT

A continuació es proposen diverses dinàmiques per a treballar el tema a secundària i batxillerat;

1. Exposició dels ODS

Durant el curs escolar 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de Batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants (A demanda de l'INS)
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Donar a conèixer el treball que les diferents ONGDS de Lleida porten a terme sobre els ODS.

Recursos:
- Professorat
- Alumnat
- Exposició ODS
- Explicació de l'exposició: "ODS - DE LLEIDA AL MÓN" (veure annex c)

Descripció:
L'activitat es dur a terme als INS interessats, prèvia demanda de muntatge de l'exposició al Departament de Cooperació (cooperacio@paeria.cat o 973700457).

En aquesta exposició els i les joves coneixeran els projectes que, tant l'Ajuntament de Lleida com les diferents ONGD de Lleida, duen a terme a diferents països dels sud.
Aquesta pot ser visitada de forma lliure pel professorat i l'alumnat, com també hi ha la possibilitat de esdevenir una activitat guiada per part de l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació de l'Ajuntament de Lleida.

2. Altres exposicions

Durant el curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de Batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Donar a conèixer el treball de diferents ONGDS del territori.

Recursos:
- Professorat i alumnat
- Exposició (a concretar)
- Reserva prèvia

Descripció:
Des de l'Àrea de Cooperació s'informarà als instituts de la ciutat d'aquelles exposicions oferides des de les diferents ONGDS del territori, a la ciutat de Lleida, susceptibles d'interés per part dels centres educatius.

Per tal de mantenir-vos informats/es, podeu contactar amb:

Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes
Àrea de Cooperació Internacional
Av. Tortosa, 2 (1a planta) - Edifici Mercolleida

Persona encarregada del programa: Cristina Orgaz
Telèfon 973 700 457
E-mail: corgaz@paeria.es/ cooperacio@paeria.cat
Horari de 9 a 14h

3. Introducció als ODS

Proposta per al segon trimestre del curs 019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.

Recursos:
- Aula, taules i cadires
- Alumnat
- Pissarra i guix
- Bolígrafs i paper
- Pc, projector i altaveus
- Curt introductori
- Equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
- Fitxa dels 17 ODS (veure annex a)

Descripció:
Per poder introduir els ODS a l'aula i que els i les alumnes puguin conèixer de primera mà els Objectius a partir de reflexions, aquesta és una bona activitat per a començar.
En el moment en què els i les estudiants entrin a l'aula, cal que la següent pregunta estigui plasmada a la pissarra:
"Quins són els principals problemes que afronten les persones en la nostra comunitat/país/món?"
En parelles, els i les estudiants intentaran identificar alguns dels problemes més grans que afronta la seva comunitat, el seu país o el món en general.
S'apunten a la pissarra els suggeriments dels grups.
A continuació, es mostra als i les estudiants els ODS, assenyalant quins objectius es relacionen amb els problemes que s'han identificat.

Al final, es pot visionar el curt "El Fondo de los Objetivos de Desarrollo Sostenible, un compromiso global", del Fons per als Objectius de Desenvolupament Sostenible (SDGF). Amb això, s'intentarà crear una visió global de què són els ODS i què engloben, arran de les aportacions de l'alumnat.
Es pot utilitzar l'Apèndix 1 en cas necessari, on estan exposades diferents problemàtiques a nivell mundial com: pobresa, guerres, mala educació, falta d'aigua, fam, canvi climàtic, desigualtats de gènere, desigualtats de recursos....). Tot ho trobareu en l'enllaç http://cdn.worldslargestlesson.globalgoals.org/2016/07/1-A-Global-Goals-Assembly-ES.pdf

4. Cinefòrum dels ODS i debat a l'aula

Proposta per al segon trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.

Recursos:
- Aula i cadires
- Alumnat
- Professorat
- Pc, projector, altaveus
- Curt/pel·lícula/documental

Descripció:
Un debat, és una oportunitat per exposar i escoltar les diverses visions i opinions que es tenen sobre un tema, destinant el mateix temps a cadascuna i posant tots els arguments damunt la taula.
Us deixem algunes pel·lícules i documentals relacionats amb la temàtica del Desenvolupament Sostenible per si en algun moment es vol realitzar un Cinefòrum amb els i les alumnes.

La proposta de pel·lícules i documentals:
- "Food Inc" (EE.UU., 2008)
- The Cove (EE.UU., 2009)
- Oceanos (França, 2009)
- Comprar, tirar, comprar (Espanya, 2010)
- La ultima hora (EE.UU., 2007)
- Plàstic Planet (Alemania-Austria, 2009)
- Sushi, the global catch (EE.UU., 2011)
- Earth (Reino Unido, 2007)
- The age of stupid (EE.UU., 2009)
- Waste Land (Brasil- Regne Unit, 2009)

Passat el visionat de la pel·lícula, es passarà al debat sobre el tema.

5. Cinefòrum per l'Educació de qualitat i debat a l'aula

Proposta per al segon trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.

Recursos:
- Recull de pel·lícules
. Pc, projector i altaveus.
- Aula, cadires.
- Alumnat i professorat.

Descripció:

L'activitat és el visionat d'un Cinefòrum per l'Educació de qualitat. Podeu extreure pel·lícules entorn aquesta temàtica en el següent enllaç;http://www.cinemaperaestudiants.cat/cat/pelicules-arxiu/

Una possible proposta, adequada als i les joves de batxillerat, és;

- "CAMÍ A L'ESCOLA". 1:17 hora
Una pel·lícula documental que explica la història real i extraordinària de quatre nens i nenes, herois i heroines quotidians/es -Jackson, Carlitos, Zahira i Samuel-, que han d'enfrontar-se diàriament amb una multitud d'adversitats i perills per arribar a escola.

- "LA LENGUA DE LAS MARIPOSAS". 97 min.
Situada a 1936, Don Gregorio ensenyarà a Moncho amb dedicació i paciència tota la seva saviesa pel que fa als coneixements, la literatura, la natura, entre d'altres. Però el rerefons de l'amenaça política subsistirà sempre, especialment quan Don Gregorio és atacat per ser considerat un enemic del règim feixista. Així s'anirà obrint entre aquests dos amics una bretxa, portada per la força del context que els envolta.

- "EL CLUB DE LOS POETAS MUERTOS". 124 min.
En un elitista i estricte col·legi privat de Nova Anglaterra, un grup d'alumnes descobrirà la poesia, el significat del "carpe diem" Aprofitar el moment- i la importància vital de lluitar per aconseguir els somnis, gràcies al Sr. Keating, un excèntric professor que desperta les seves ments per mitjà de mètodes poc convencionals.

- "BINTA I LA GRAN IDEA". 32'47 min.
Curtmetratge de la pel·lícula coral 'En el mundo a cada rato' (2007) que narra la història de Binta i el seu pare, un humil pescador que, preocupat pel progrés de la humanitat, està entestat a dur a terme una cosa que se li ha passat.

Un cop acabada la pel·lícula, s'inicia el debat.

6. Educadinàmica

Proposta per al tercer trimestre del curs 2019-2020 Dia 1 d'abril - Dia Mundial de l'Educació
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:

- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
- Treballar l'ODS 4, en relació a l'Educació de qualitat.

Recursos:

- Estris motivadors (petites joguines), dolços (xuxeries, galetes, etc.), adhesius, bolígrafs, altres.
- Alumnes i professorat.
- Aula, taules i cadires.
- Pissarra.

Descripció:

El professor/a prèviament ha reunit una quantitat suficient d'estris/dolços/adhesius bolígrafs, etc. Quan els i les alumnes entrin a l'aula, es distribueix inequitativament els estris/dolços/adhesius/bolígrafs/etc. Alguns alumnes tindran molt, mentre d'altres tindran poc o res. La persona dinamitzadora conserva la majoria d'estris/dolços/adhesius/bolígrafs, etc.

Una vegada que tots els i les alumnes s'hagin assegut, la persona dinamitzadora pregunta: "¿De què parlem quan ens referim a rebre una educació de qualitat?". Anima als estudiants a debatre això com a equip. És important que expressin com se senten respecte a la quantitats repartides.

Expliqueu, per exemple, que vostè s'ha quedat amb la major part perquè és el de més edat.

Pregunti si pensa que això és just i si vostè hauria de redistribuir els estris/dolços/adhesius/bolígrafs, etc. en base a això.

Introduïu la idea de l'educació de qualitat i la seva base, com el tema d'aquesta lliçó.

7. Descobrim, Comentem, Aprenem

Proposta per al tercer trimestre del curs 2019-2020
Organitza: Àrea de Cooperació Internacional. Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes Ajuntament de Lleida
Implementa: El professorat o l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació
Col·lectiu a qui va adreçat: Alumnat de batxillerat de tots els INS de Lleida.
Lloc: INS participants
Nº participants: 30 joves
Temps: 1 classe

Objectiu:
- Conscienciar sobre els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Recursos:
- Aula i cadires
- Alumnat
- Professorat
- Ordinadors
- Relació de pàgines Web i notícies relacionades

Descripció:
L'activitat tracta de prendre un espai de la dinàmica de classe ordinària, per tal de dedicar-la ara a la descoberta per part dels propis joves d'altres temes d'interés com pot
ser el treball per part de l'Organització de les Nacions Unides (ONU) en l'àmbit de la solidaritat i la cooperació al desenvolupament sostenible.
Cal reservar la sala d'ordinadors del nostre Institut i per petits grups, d'entre 2 i 4 persones, entrar a la pàgina Web de les NACIONS UNIDES http://www.un.org/es/index.htm. A partir d'aquí es deixa als i les joves descobrir el material que es mostra en aquesta pàgina, que va des de la teoria pròpia del tema en qüestió per tal d'aprofundir; fins a notícies i vídeos relacionats Alguns dels vídeos interessants són:
- La história que tú estas formando
- El mundo debe invertir en desarrollo sostenible
- Desarrollo sostenible a ritmo de hip hop
- El tren de la sostenibilidad

L'objectiu és treballar un altre centre d'interés, dins els continguts curriculars educatius.
Un cop acabada aquesta primera part, es posen en comú els dubtes e interessos, i es comenten i s'expliquen en gran grup i amb el suport del professorat.

Dades de contacte per a aquelles activitat
que requereixen del recolzament de l'equip tècnic de l'Àrea de Cooperació:

Àrea de Cooperació
Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes.
Àrea de Cooperació Internacional
Av. Tortosa, 2 (1a planta) - Edifici Mercolleida

Persona encarregada del programa: Cristina Orgaz
Telèfon 973 700 457
E-mail: corgaz@paeria.cat/ cooperacio@paeria.cat
Horari de 9h a 14h

6. AVALUACIÓ

Un cop finalitzat el projecte, està prevista la realització de l'avaluació de les activitats en col·laboració amb els i les professors/es de les escoles i instituts participants.

D'aquesta actuació s'informarà en el seu moment.

7. ENLLAÇOS I PÀGINES D'INTERÉS

http://www.cursosderse.com/ods
www.los17ods.org
http://www.sdgfund.org/es
https://www.youtube.com/watch?v=4ppwx1J-x1A
www.undp.org/content/undp/es/home/sustainable-development-goals.html
http://www.un.org/sustainabledevelopment/es/health
www.un.org/sustainabledevelopment/es/news/communications-material/
www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/
http://worldslargestlesson.globalgoals.org/es/all-lesson-plans/
http://worldslargestlesson.globalgoals.org/es/
http://www.un.org/spanish/milenio/ares552.pdf (Declaración del Milenio, Asamblea Nacional de NU)
http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/post-2015/FAO_TI_14themes_Spanish.pdf (FAO,
Metas e indicadores para la Agenda de Desarrollo post-2015 y los Objectivos de
Desarrollo Sostenibles).

8. ANNEXES

a) Fitxa dels 17 ODS

ODS 1. Fi de la pobresa	ODS 2. Fam cero
ODS 3. Salut i benestar	ODS 4. Educació de qualitat
ODS 5. Igualtat de gènere	ODS 6. Garantir la disponibilitat d'aigua i la seva gestió sostenible i el sanejament per a tots/es
ODS 7. Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tots/es	ODS 8. Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball decent per a tots/es
ODS 9. Construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació	ODS 10. Reduir la desigualtat en i entre els països
ODS 11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, assegurances, resilients i sostenibles	ODS 12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles
ODS 13. Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes	ODS 14. Conservar i utilitzar en forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible
ODS 15. Protegir, restablir i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de forma sostenible, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i posar fre a la pèrdua de la diversitat biològica	ODS 16. Promoure societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, facilitar l'accés a la justícia per a tots i crear institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells
ODS 17. Enfortir els mitjans d'execució i revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible	

b) Fitxes de les 5 esferes

ESFERA: LES PERSONES

ESFERA: EL PLANETA

ESFERA: LA PROSPERITAT

ESFERA: LA PAU

ESFERA: LES ALIANÇES

c) Explicació de l'exposició d'"Els ODS: de Lleida al món"itxes de les 5 esferes

Descripció

L'Ajuntament de Lleida ha estat des de l'any 1994 capdavanter en la implantació, a escala local, de la cooperació al desenvolupament. En xarxa social i local, hem definit els diferents instruments adequats a la realitat social que ens envolta i hem incidit directa i indirectament en el desenvolupament de diferents projectes de cooperació, sensibilització, emergències i acció humanitària. Es disposa d'un Pla Director de Cooperació 2013-2016, que ha estat el full de ruta que ha marcat les actuacions en matèria de cooperació al desenvolupament i el reflex del que es mostra en aquesta exposició.
Un dels principals resultats de la Conferència de Rio +20 va ser l'acord de desenvolupar el conjunt d'Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) en els quals es basa l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides. Partint de l'experiència adquirida amb els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, els ODS es plantegen com uns objectius orientats a l'acció, concisos, fàcils de comunicar, limitats en nombre i universalment aplicables a tots els països, tenint en compte les diferents realitats i nivells de desenvolupament.

Els ODS configuren una agenda inclusiva que aborda les causes fonamentals dels pobles i aglutinen esforços per aconseguir un canvi positiu en benefici del planeta. Els ODS es van posar en marxa al gener de 2016 amb l'objectiu d'orientar les polítiques i el finançament del PNUD durant els pròxims 15 anys.
Des de la Regidoria de Participació Ciutadana, Drets Civils i Cooperació considerem que els ODS són una eina per conscienciar la ciutadania del compromís conjunt d'eliminar la pobresa, la fam i trobar la sostenibilitat en un entorn saludable i pacífic.

Creiem que la població i les entitats estem treballant contínuament per aconseguir conscienciar i sensibilitzar sobre temes que provoquen que hi hagi encara poblacions arreu del món que no tenen les necessitats bàsiques cobertes.
Amb aquesta exposició volem donar a conèixer tots aquells projectes que s'han realitzat tant des de l'Ajuntament de Lleida com des de les entitats lleidatanes en els últims anys.
En aquesta exposició, podreu veure les intervencions tant indirectes com directes, en diferents camps d'actuació, que es duen a terme a través d'organitzacions no governamentals (ONG) o a través de la Paeria.

La cooperació indirecta es caracteritza per ser una actuació que, des del punt de vista del cicle del projecte o programa, és responsabilitat en totes les fases d'agents que no pertanyen a l'Administració pública, a través de les organitzacions no governamentals per al desenvolupament (ONGD) i altres institucions com, per exemple, universitats o sindicats. L'exposició mostra tots els projectes de sensibilització i cooperació finançats a les ONGD de la ciutat de Lleida.
Aquesta exposició mostra també els projectes de codesenvolupament, definits com a projectes de cooperació mixta ja que compten amb el suport i tutela de l'Ajuntament de Lleida en la part de formulació i seguiment del projectes, però són alhora responsabilitat dels col·lectius migrants de la ciutat de Lleida. Potencien i promouen la participació de les persones migrades en l'elaboració i realització de projectes de cooperació internacional duts a terme en les seves comunitats d'origen, així com també fomenten la creació de xarxes de coneixement mutu.

Objectius i finalitat:

La finalitat de l'exposició és donar a conèixer a la ciutadania en general les accions de solidaritat o Cooperació que es duen a terme des de l'Ajuntament i les ONGDS de Lleida en col·laboració amb aquesta entitat.

Els objectius són:

- Mostrar i conèixer els projectes de cooperació que es fan o s'han fet a Lleida arreu del món.
-Conscienciar a la població sobre accions de solidaritat i cooperació que es fan al món des de Lleida.
-Treballar de manera constant entorn als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Col·lectiu a qui s'adreça:

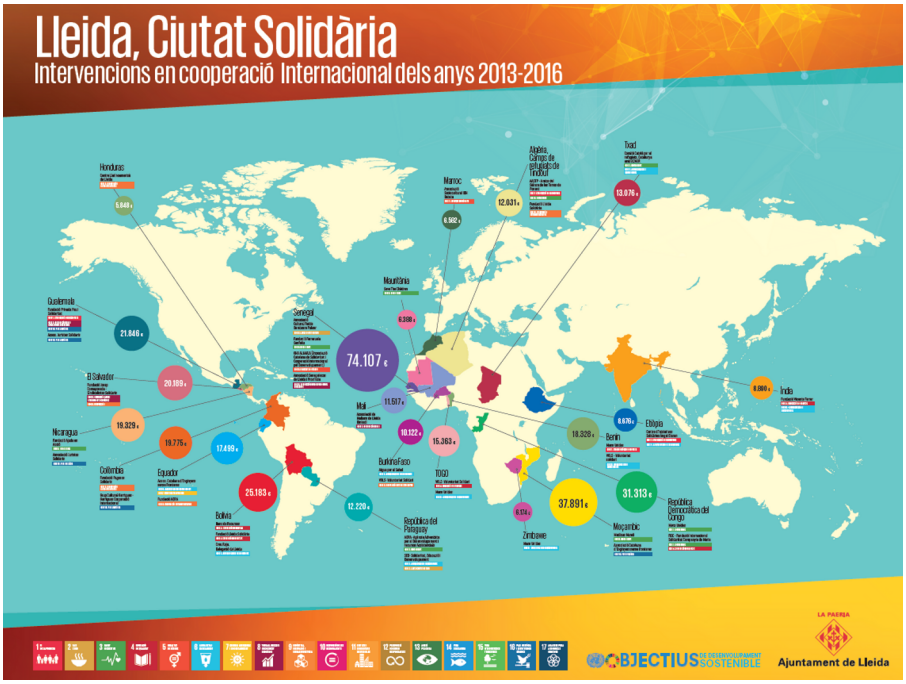
Ciutadania de Lleida en general.

Temporalització:

Exposició itinerant durant 12 mesos a diferents espais de Lleida, on poder exposar.

Recursos/Estrcuctura:

L'exposició consta de 18 rollers, tamany 2x1, amb estructura pròpia. A més, consta d'un plafó o roller central, tamany 4x3, amb estructura pròpia i impressió a ambdues bandes, d'acord amb els models següents;

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida
Regidoria d'Educació, Cooperació, Drets Civils i Feminismes

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida